

Chojnacki, Jakub

Romańskie Drzwi Płockie w piśmiennictwie polskim (1582-1974)

Notatki Płockie 19/4-78, 50-51

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Romańskie Drzwi Płockie w piśmiennictwie polskim (1582—1974)

Od XIII Międzynarodowego Kongresu Nauk Historycznych w Moskwie (16—23 sierpnia 1970 r.) problem cennego zabytku sztuki wczesnośredniowiecznej — katedralnych, brązowych Drzwi Płockich — w związku z podjętą wówczas inicjatywą Towarzystwa Naukowego Płockiego wykonania dla płockiej bazyliki katedralnej ich kopii — był w czternastu artykułach omawiany przez czterech autorów w kwartalniku „Notatki Płockie”.

Również czasopisma i inne wydawnictwa krajowe i zagraniczne podjęły temat tej słynnej romańskiej metaloplastyki.

W związku z tym warto przypomnieć, że w piśmiennictwie polskim problem Drzwi Płockich nurtował badaczy i pisarzy od długiego czasu.

Oto najważniejsze polskie pozycje:

Ramy chronologiczne piśmiennictwa polskiego o Drzwiach Płockich (1582—1850/54/57—1974).

- 1) Maciej Strykowski. Wzmianka w „Kronice polskiej, litewskiej, żmudzkiej i wszytkiej Rusi...” — Królewiec 1582.

I. Drzwi Płockie w piśmiennictwie polskim w okresie zaborów (1850—1918).

- 1) Joachim Lelewel o Drzwiach Płockich. Szytych z 1850 r. wykonany w Brukseli opublikowany w „Albumie rytownika polskiego” — Poznań 1854 i „Drzwi kościelne płockie i gnieźnieńskie...” — Poznań 1857.
- 2) Wincenty Chościak-Popiel. „Pamiętniki” m. in z pobytu w Nowogrodzie Wielkim w 1861 r. — Kraków 1915.
- 3) List do redakcji „O wykupno starożytnych wrot” wydrukowany w „Echach Płockich i Łomżyńskich” z 9.XI.1901 r. — Płock 1901.
- 4) Antoni Brykczyński. „La porte de bronze connue sous le nom de porte de Płock” w „Revue de l'Art Chrétien — Paris, marzec 1903.
- 5) Antoni Julian Nowowiejski. Wzmianka o Drzwiach Płockich w monografii historycznej „Płock” — Płock 1917 (II wydanie — Płock 1931).

II. Drzwi Płockie w piśmiennictwie polskim w okresie międzywojennym (1918—1939).

- 1) Artykuł Mieczysława Gębarowicza „Drzwi kościelne tzw. płockie w Nowogrodzie Wielkim”. Sprawozdanie Towarzystwa Naukowego we Lwowie — Lwów 1923 i jego wypowiedź w „Historii sztuki” — Lwów 1932.
- 2) Wypowiedź Feliksa Kopery w „Dziejach malarstwa polskiego” część I — Warszawa 1925.

- 3) Wypowiedzi Aleksandra Brücknera, Stanisława Arnolda i innych.

- 4) Artykuły Michała Walickiego: Recenzja publikacji Adolfa Goldschmidta „Die Bronzentüren von Nowgorod und Gnesen” — 1932 oraz artykuł „Ofiara złota” w miesięczniku „Arkady” Nr 1 — Warszawa 1939.

III. Drzwi Płockie w piśmiennictwie polskim w okresie po II wojnie światowej (1945—1974).

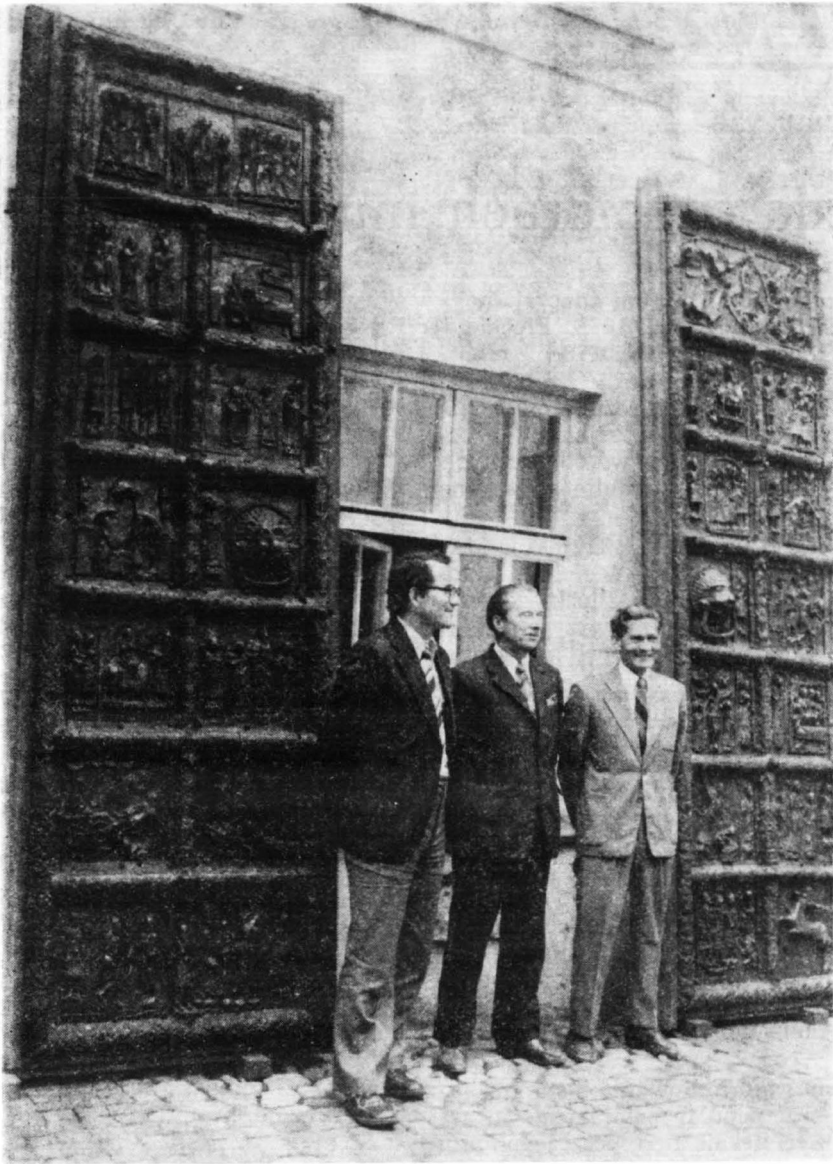
A. (1945—1969):

1. Tadeusz Dobrzeński. „Joachim Lelewel jako historyk sztuki w świetle badań Drzwi Płockich i Gnieźnieńskich”. Biuletyn Nr 1 Historii Sztuki — Warszawa 1952.
2. Stanisław Wiliński. „Monogram Drzwi Gnieźnieńskich” w zbiorowej pracy „Drzwi Gnieźnieńskie”, tom I — Wrocław 1956.
3. Aleksander Gieysztor. Głos w dyskusji na konferencji sprawozdawczo-planującej badań regionu płockiego w Płocku, „Notatki Płockie” Nr 3/4 — 1957 r.
4. Wielka Encyklopedia Powszechna 1962—1970. Hasło „Nowogród Wielki” opracowane przez Andrzeja Poppe i hasło „Płock” opracowane przez Tadeusza Lalika.
5. Muzeum Narodowe w Warszawie. „Sztuka warszawska od średniowiecza do połowy XX wieku” w katalogu wystawy jubileuszowej w 100-lecie powstania Muzeum — 1962.
6. Słownik Starożytności Słowiańskich 1968. Hasło „Nowogrodzka cerkiew św. Zofii” opracowane przez Wojysława Molé.
7. Tadeusz Dobrowski. Wypowiedź w „Historii sztuki polskiej” tom I — Kraków 1965.
8. Artykuły Zygmunta Świechowskiego „Dwunastowieczna katedra w Płocku” — Warszawa 1952 i „Studia nad rzeźbą w Strzelnie” — Warszawa 1970.

B. (1970—1974):

Inicjatywa wykonania kopii Drzwi Płockich dla katedry w Płocku podjęta w Moskwie (XIII Międzynarodowy Kongres Nauk Historycznych, 20 sierpnia 1970 r.).

1. Publikacje Towarzystwa Naukowego Płockiego:
  - a) Artykuły Jakuba Chojnackiego w kwartalniku „Notatki Płockie” Nr 4/58, 5/59 1970; 1/60, 3/62, 4/63—1971; 3/67, 4/38 5/69—1972; 2/71—1973
  - b) Artykuł Stanisława Kostaneckiego „O temacie i układzie „Drzwi Płockich”, „Notatki Płockie” Nr 3/62—1971
  - c) Kazimierz Askanas. „Brązowe Drzwi Płockie w Nowogrodzie Wielkim” — Płock 1971.

22.VI.1974 r. Po ekspozycji w Muzeum Narodowym w Szczecinie (w lipcu 1972 r.) i Muzeum Historycznym m. st. Warszawy (sierpień 1972 r.) kopia unikalnego zabytku sztuki wczesnośredniowiecznej ekspozowana jest na dziedzińcu Zamku Książąt Mazowieckich w Muzeum Mazowieckim (Okręgowym) w Płocku

Romańskie, brązowe Drzwi Płockie (240×360 cm) wykonane w latach 1152—1154 w Magdeburgu na zamówienie Aleksandra z Malonne, biskupa płockiego w latach 1129—1156, dla zbudowanej przez niego katedry (1130—1144), największej z ówczesnych katedr romańskich w Polsce. Oryginał bezcennego zabytku sztuki znajduje się od około 1400 roku w głównym, zachodnim portalu Sofijskiego Soboru Nowogrodu Wielkiego. Kopia wykonana w 1972 r. z tworzywa sztucznego przez Pracownię Konserwacji Zabytków — Oddział w Szczecinie zostanie zainstalowana — po podjęciu ostatecznej decyzji w sprawie adaptacji portalu — w katedrze płockiej, w miejscu gdzie ponad 200 lat znajdował się oryginał.

Na zdjęciu od lewej: Stanisław Gontarek — sekretarz Komitetu Miasta i Powiatu PZPR, Jakub Chojnacki — prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego i Sergiusz Niczyporuk — I zastępca przewodniczącego Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Płocku

d) Artykuły Wojciecha Chylińskiego o pracy nad wykonaniem odlewu Drzwi Płockich, „Notatki Płockie” Nr 5/64—1971 i 1/65—1972.

e) Artykuły Andrzeja Poppe: „O napisach ruskich na Drzwiach Płockich” i „Dla-

czego Drzwi Płockie zwano „Korsuńskimi”, „Notatki Płockie” Nr 5/64—1971, 2/71—1973.

f) Sprawozdania z działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego w roku 1972 i 1973.